

VABARIIGI VALITSUS

M Ä Ä R U S

Tallinn

Sõrve looduskaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri

Määrus kehtestatakse looduskaitseaduse § 10 lõike 1, § 11 lõike 1 ja § 12 alusel.

1. peatükk
Üldsätted

§ 1. Ala kaitse alla võtmine ja kaitse-eesmärk

(1) Looduskaitsealana võetakse kaitse alla Harju maakonnas Harku vallas Ilmandu, Liikva, Muraste, Rannamõisa, Sõrve, Vahi ja Viti külas ning Saue vallas Vatsla külas asuv ala, mille nimeks saab Sõrve looduskaitseala¹ (edaspidi *kaitseala*).

(2) Kaitseala kaitse-eesmärk on:

1) kaitsta, säilitada, taastada ja tutvustada terviklikku loodusmaastikku, maastikuilmet, alal asuvaid looduslikke ja poollooduslikke kooslusi, elustiku mitmekesisust ja kaitsealuseid liike;
2) kaitsta kaitsealuseid liike ja nende elupaiku. Need liigid on merikotkas (*Haliaetus albicilla*), karvasjalg-kakk (*Aegolius funereus*), valgeselg-kirjurähn (*Dendrocopos leucotos*), laanerähn (*Picoides tridactylus*), kanakull (*Accipiter gentilis*), jumalakäpp (*Orchis mascula*), kõdukoralljuur (*Corallorhiza trifida*), pruun raunjalg (*Asplenium trichomanes*) ja põõsasmaran (*Potentilla fruticosa*).

(3) Kaitseala maa- ja veeala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele viieks sihtkaitsevööndiks ja piiranguvööndiks.

(4) Kaitsealal tuleb arvestada looduskaitseaduses sätestatud piiranguid käesolevas määruses ettenähtud erisustega.

§ 2. Kaitseala piir

Kaitseala välis- ja vööndite piirid on esitatud kaardil määruse lisas².

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

§ 4. Kaitse alla võtmise ja piirangute põhjendused

Määruse seletuskirjas³ on esitatud põhjendused:

- 1) kaitse alla võtmise eesmärkide vastavuse kohta kaitse alla võtmise eeldustele;
- 2) loodusobjekti kaitse alla võtmise otstarbekuse kohta;

- 3) kaitstava loodusobjekti tüübi valiku kohta;
- 4) kaitstava loodusobjekti välis- ja vööndite piiride kulgemise kohta;
- 5) kaitsekorra kohta.

2. peatükk

Kaitsekorra üldpõhimõtted

§ 5. Lubatud tegevus

(1) Kaitsealal on lubatud viibida, püüda kala, pidada jahti ning korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal, välja arvatud § 12 punktis 3 sätestatud ajal Sõrvemetsa sihtkaitsevööndis.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 tähenduses loetakse kaitsealal viibimiseks ka kaitse-eeskirjaga lubatud tegevusi sihtkaitsevööndis. Viibimise ajalisi piiranguid ei kohaldata järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel.

(3) Kaitsealal on telkimine lubatud piiranguvööndis. Sihtkaitsevööndis on telkimine lubatud kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud. Muudel juhtudel on telkimine lubatud kaitseala valitseja nõusolekul.

(4) Kaitsealal on lõkke tegemine lubatud õuemaal ja kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud. Muul juhul on lõkke tegemine lubatud kaitseala valitseja nõusolekul.

(5) Kaitsealal on lubatud:

- 1) sõidukiga sõitmine teedel;
- 2) jalgrattaga sõitmine ka radadel;
- 3) punktides 1 ja 2 nimetatata juhtudel on sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel, kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel, kaitse-eeskirjaga lubatud töödel ning piiranguvööndis liinirajatiste hooldustöödel ja metsa- või põllumajandustöödel.

§ 6. Vajalik tegevus

Kaitsealal on poollooduslike koosluste aladel vajalik nende ilmet ja liigikoosseisu tagav tegevus, nagu niitmine, loomade karjatamine, puu- ja põõsarinde kujundamine ja harvendamine.

§ 7. Keelatud tegevus

(1) Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- 3) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 4) lubada ehitada ehitusteatisega kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist, sealhulgas lubada püstitada või laiendada paadisilda;
- 5) anda projekteerimistingimusi;
- 6) anda ehitusluba;
- 7) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba ega esitada ehitusteatisi;

8) jahiulukeid lisaööta.

§ 8. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse suhtes.

3. peatükk Sihtkaitsevöönd

§ 9. Sihtkaitsevööndi määratlus

(1) Sihtkaitsevöönd on kaitseala maa- või veeala seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks.

(2) Kaitsealal on viis sihtkaitsevööndit:

- 1) Muraste raba sihtkaitsevöönd;
- 2) Ilmandu sihtkaitsevöönd;
- 3) Tugamanni sihtkaitsevöönd;
- 4) Sõrve sihtkaitsevöönd;
- 5) Sõrvemetsa sihtkaitsevöönd.

§ 10. Sihtkaitsevööndite kaitse-eesmärk

(1) Muraste raba sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on raba- ja metsakoosluste loodusliku seisundi taastamine ja säilitamine ning kaitsealuste liikide elupaikade kaitse.

(2) Ilmandu ja Tugamanni sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on metsakoosluse taastamine ja selle arengu tagamine loodusliku protsessina, looduse mitmekesisuse säilitamine ja kaitsealuste liikide elupaikade kaitse.

(3) Sõrve sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on soo- ja metsakoosluse taastamine ja selle arengu tagamine loodusliku protsessina, looduse mitmekesisuse säilitamine ja kaitsealuste liikide elupaikade kaitse.

(4) Sõrvemetsa sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on merikotka pesitsusala kaitse ja metsakoosluse arengu tagamine loodusliku protsessina.

§ 11. Lubatud tegevus

(1) Sihtkaitsevööndis, välja arvatud Sõrvemetsa sihtkaitsevööndis liikumispiirangu ajal, on lubatud kuni 100 osalejaga rahvaürituse korraldamine kaitseala valitseja nõusolekul selleks ettevalmistatud kohas ja kuni 20 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohas.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud:

- 1) rohkem kui 100 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistatud kohas ja rohkem kui 20 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohas;
- 2) kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus;
- 3) olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööd ja loodusliku veerežiimi taastamine;
- 4) koosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile;
- 5) olemasolevate rajatiste hooldustööd.

§ 12. Keelatud tegevus

Sihtkaitsevööndis on keelatud, arvestades käesolevas määruses sätestatud erisusi:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine;
- 3) inimeste viibimine Sõrve metsa sihtkaitsevööndis 15. veebruarist 31. juulini;
- 4) ehitise püstitamine, välja arvatud tee või tehnovõrgu rajatise püstitamine kaitsealal paikneva kinnistu või kaitseala tarbeks ning tootmisotstarbeta rajatise püstitamine kaitseala tarbeks.

4. peatükk Piiranguvöönd

§ 13. Piiranguvööndi määratlus

(1) Piiranguvöönd on kaitseala osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse.

(2) Kaitsealal on Sõrve piiranguvöönd.

§ 14. Piiranguvööndi kaitse-eesmärk

Piiranguvööndi kaitse-eesmärk on metsakoosluste elustiku mitmekesisuse, poollooduslike koosluste ja kaitsealuste liikide kaitse.

§ 15. Lubatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on lubatud:

- 1) majandustegevus, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisusi;
- 2) kuni 150 osalejaga rahvaürituse korraldamine kohas, mis ei ole selleks kaitseala valitseja nõusolekul ette valmistatud ega tähistatud.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on piiranguvööndis lubatud:

- 1) rohkem kui 150 osalejaga rahvaürituse korraldamine kohas, mis ei ole selleks kaitseala valitseja nõusolekul ette valmistatud ega tähistatud;
- 2) veekogu veetaseme ja kaldajoone muutmine;
- 3) ehitise püstitamine, välja arvatud hoonete püstitamine metsamaale ja liigirikkale rohumaale;
- 4) turberaie, välja arvatud veerraie, pindalaga kuni kaks hektarit;
- 5) lageraie hall-lepikutes pindalaga kuni üks hektar.

(3) Elustiku mitmekesisuse säilitamiseks tuleb raiel, välja arvatud hall-lepikutes, ühe hektari kohta jätta alles vähemalt 20 tihumeetrit kasvavaid puid või nende säilinud püstiseisvaid osi, mis ei kuulu koristamisele ja jäävad metsa alaliseks. Elustiku mitmekesisuse tagamiseks alles jäetavad puud valitakse eri puuliikide esimese rinde suurima diameetriga puude hulgast, eelistades kõvalehtpuid, mände ja haabasid, samuti eritunnustega, nagu põlemisjälgede, õõnsuste, tuuleluudade või suurte okstega puid.

§ 16. Keelatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on keelatud:

- 1) uue maaparandussüsteemi rajamine;
- 2) maavara kaevandamine;
- 3) puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine;
- 4) biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine, välja arvatud õue- ja põllumaal.

(2) Piiranguvööndis on keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib lubada puidu kokku- ja väljavedu, kui pinnas seda võimaldab.

5. peatükk Lõppsätted

§ 17. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

§ 18. Menetluse läbiviimine

Määruse menetlus viidi läbi keskkonnaministri 16. aprilli 2019. a käskkirjaga nr 1-2/19/313 algatatud haldusmenetluses. Menetluse ülevaade koos ärakuulamise tulemustega on esitatud määruse seletuskirjas.

§ 19. Vaidlustamine

Määrust on võimalik vaidlustada, esitades kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, osas, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused, mis puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist.

¹ Kaitseala moodustatakse keskkonnaministri 13. detsembri 2006. a määrusega nr 73 „Kanakulli püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri” kaitse alla võetud Vatsla ja Tugamanni kanakulli püsielupaiga ning keskkonnaministri 3. veebruari 2011. a määrusega nr 10 „I ja II kaitsekategooria käpaliste püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri” kaitse alla võetud Sõrvemetsa käpaliste püsielupaiga põhjal.

² Kaitseala välis- ja vööndi piirid on kantud määruse lisas esitatud kaardile, mille koostamisel on kasutatud Eesti põhikaarti (mõõtkava 1 : 10 000) ja maakatastri andmeid. Kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, keskkonnaregistris (register.keskkonnainfo.ee) ja maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

³ Seletuskirjaga saab tutvuda Keskkonnaministeeriumi veebilehel www.envir.ee.

Kaja Kallas
Peaminister

Tõnis Mölder
Keskkonnaminister

Taimar Peterkop
Riigisekretär

Lisa. Sõrve looduskaitseala